

Урок 1

Тема. Вступ. Специфіка художньої літератури як виду мистецтва, її подібність і відмінність від інших видів мистецтва. Художній образ, особливості його сприйняття. Роль перекладачів у залученні українських читачів до скарбниці світової літератури. *(ТЛ) Художній образ, види художніх образів у літературі. Поглиблення понять: оригінал і переклад.*

Мета (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння поняття художнього образу та специфіки художньої літератури як виду мистецтва; уміння пояснити її подібність і відмінність від інших видів мистецтва, визначати види художніх образів у літературі, виявляти художні образи в тексті та пояснювати їхній ідейно-естетичний смисл; *характеризувати* особливості сприйняття різних художніх образів; *уміння* (усно або письмово) відтворювати зміст прочитаного тексту і висловлювати власні думки, почуття і враження, викликані художніми образами, створювати власні міркування щодо художніх образів та ролі перекладачів у прилученні до читання художньої літератури. **Ключових:** розвиток уміння порівнювати різні тексти в аспекті образності, логічно обґрунтовувати висловлену думку; формування ціннісних орієнтацій (потреби в читанні художньої літератури для самопізнання й пізнання світу, цінування художньої літератури як мистецтва слова).

Обладнання: ПК, презентація за темою уроку, підручники, зошити.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація знань. Презентація підручника. Вступна бесіда про здобутки минулого року та очікування від уроків зарубіжної літератури цього річ.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Слово вчителя. Пам'ятаєте, про роль книги у людському житті, про значення літератури як духовної скарбниці людства ми дізнались на вступному уроці у 5 класі. Будь-який твір мистецтва, створений талановитим художником, залишає глибокий слід в серці і свідомості глядача або читача. Що ж змушує нас глибоко переживати побачене, прочитане чи почуте? Сьогодні на уроці ми розкриємо одну з головних таємниць літератури: чому вона впливає на людину, і як це відбувається; що таке образи, і як вони виникають.

Логічна загадка «Колесо і книга». Що об'єднує ці предмети, які у них є спільні риси?

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу. **Робота з ілюстрацією** (картина Ж.-Б. Шардена «Натюрморт з атрибутами мистецтва» та завдання до неї (с. 4 підручника)).

Творчо-аналітичне завдання. Опрацювання статей підручника «Мистецтво і його види» і «Література та інші види мистецтва» (с.4-5). Формулювання теми та основної думки тексту.

«Літературне лото»: визначте, які засоби використовує кожен вид мистецтва (живопис – фарби; архітектура – камінь, цегла..., скульптура – камінь, глина..., музика – звуки тощо).

Міні-експеримент. А зараз ми дізнаємось, як виникають образи. Закриваємо очі та уявляємо дерево. Ви бачите дерево? Ні, бо очі закриті. Але ви бачите образ дерева, кожен – свій, бо ви уявили це дерево. А ви можете художньо описати це уявне дерево? Якщо так, то у вас є задатки письменника, бо ви свої уявлення виражаєте словом, тобто створюєте образ.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій.

Робота з підручником. Опрацювання статті «Художній образ та особливості його сприйняття» (с. 6-7). Створення у зошитах таблиці-схеми «Види художніх образів».

Дослідження різностильових текстів на предмет образності.

Текст 1. Розповідь Домініка П'єра де ла Фліза, француза, який працював лікарем на Київщині, про українське село XIX століття: «Селянські житла скрізь збудовані з дерева, вони, як правило, теплі взимку. Їх зовнішнє й внутрішнє планування всюди майже однакове... Майже всі хати вкриті соломною. Загалом у селах будинки невеликі, у них рідко буває більше однієї кімнати, перед якою є сіни, з другого боку від сіней роблять комору без вікон. У кімнаті завжди є піч. Хати заможніших селян часом просторіші, кімнати не такі тісні, у них більше порядку й чистоти, досить часто вони побілені всередині і ззовні.»

Текст 2. Вірш Тараса Шевченка «Село».

Село! І серце одпочине:
Село на нашій Україні —
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколисті тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

Робота в парах/групах над проблемною ситуацією: займіть позицію. Спираючись на прочитаний текст статті підручника «Роль перекладачів та перекладачок у залученні українських читачів до скарбниці світової літератури» (с. 8-9 підручника) і власний читацький досвід, аргументуйте необхідність нових перекладів творів світової художньої літератури / потребу читати твори виключно в оригіналі.

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Бесіда за змістом уроку: запитання 1-7 підручника на с. 8 і запитання 1-3 на с. 9.

Хвилинка-цікавинка. Хочу ще вам показати фрагмент унікального мультфільму - «Фантастичні летючі книги містера Морріса Лессмора», відзначеного відомою кінопремією «Оскар». У ньому без жодного слова, лише музикою та відеорядом показано, що без книг життя стає сірим і безрадіним, позбавленим радості й сенсу. Виявляється, книги – теж живі істоти, вони люблять нас і їм потрібно, щоб їх читали, лікували, берегли. А читання – це чарівництво, завдяки якому сіре життя може забувати усіма кольорами райдуги. Серед багатьох фільмів ні про що, наповнених жорстокістю і насиллям, страхом і агресією він є справжнім острівком доброти. (Демонстрація уривку мультфільму «The Fantastic Flying Books of Mr. Morris Lessmore». США. 2011)

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. У книгах життя змальоване у вигляді образів. А у якому образі можна представити книгу?

Працюємо вдома. 1. Підготуйте за інтернет-джерелами інформацію про види мистецтва в давнину або про сучасні види мистецтва. 2. Знайдіть в онлайн-бібліотеках оригінал вірша Роберта Бернса «Моє серце в верховині...». Перекладіть одну строфу поезії, якщо знаєте англійську мову, або скористайтесь для цього онлайн-перекладачем. Порівняйте отриманий текст і художній переклад із погляду їхньої образності.